

Asia: VN/14432/2025

Valtioneuvoston asetus turkiseläinten hyvinvoinnista

Kohta 1

1 § Soveltamisala

-

Kohta 2

2 § Määritelmät

-

Kohta 3

3 § Turkiseläimen käsittely ja hoito

-

Kohta 4

4 § Turkiseläinten ryhmäkasvatus ja sosiaaliset suhteet

-

Kohta 5

5 § Eläimen tuotantokykyyn vaikuttaminen

-

Kohta 6

6 § Ruokinta ja juotto

-

Kohta 7

7 § Eläimen hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen

-

Kohta 8

8 § Eläinjalostus

-

Kohta 9

9 § Turkistilan yleiset vaatimukset

-

Kohta 10

10 § Turkistilan aitaaminen ja karkuun päässeiden eläinten pyydystäminen

-

Kohta 11

11 § Eläinsuojan olosuhteet

-

Kohta 12

12 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

-

Kohta 13

13 § Pitopaikan varusteet ja virikkeet

-

Kohta 14

14 § Voimaantulo

-

Kohta 15

15 § Siirtymäsäännökset

-

Kohta 16

Liite 1 Minkki, hilleri ja soopeli

-

Kohta 17

Liite 2 Kettu

-

Kohta 18

Liite 3 Supikoira

-

Voitte jättää lausuntonne myös tähän

Lausunto

Tämän lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet Animalian Tampereen alueosaston aktiivit.

Lausunnonantajat näkevät mahdollisuuden antaa lausunnon valtioneuvoston asetusluonnoksesta turkiseläinten hyvinvoinnista positiivisena asiana. Pitkään valmistelussa ollut asetusluonnos on kuitenkin erittäin puutteellinen, eikä se tuo merkittäviä parannuksia eläinten hyvinvointiin. Eläinten hyvinvointilaki kieltää turhan kärsimyksen ja kivun tuottamisen sekä hyvinvoinnin vaarantamisen. Turkistarhauksen salliminen on ristiriidassa tämän kanssa, eivätkä asetuksella säädettävät muutokset muuta tätä asiaa. Turkistarhaus on monessa mielessä kestävämpi ja muutosten tekemisen sijaan tuleekin asettaa turkistarhauskielto.

Vuonna 2023 tehdyssä mielipidemittauksessa 83 % suomalaisista vastusti nykymuotoista turkistarhausta ja 56 % kannatti turkistarhauskieltoa. * Tutkimukset ovat antaneet ihmiskunnalle uutta tietoa eläinten tarpeista ja kyvyistä, ja sen valossa turkisten suosio on jyrkästi laskenut. Suhtautuminen alaan on muuttunut negatiivisemmaksi vuosi vuodelta.

*<https://animalia.fi/2023/11/09/nykymuotoista-turkistarhausta-vastustaa-83-kansalaisista-tayskiellon-kannatus-kasvanut-11-prosenttiyksikkoa/>

Eurobarometri samalta vuodelta: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2996> (38 % suomalaisista täyskiellon kannalla, eurooppalaisista 57%)

Nykyään turkistarhaus Suomessa on kuoleva ala ja tilojen määrä vähenee koko ajan. Tilojen määrä on laskenut alle puoleen 10 vuodessa. Ruokaviraston mukaan vuonna 2024 tiloja oli enää 280. Vain kolmessa vuodessa turkiseläinten kasvatusmäärät Suomessa ovat laskeneet melkein 60 prosenttia. Työtä etsivät ja tulevaisuuttaan suunnittelevat eivät tule alalle, jolla ei sitä ole. Kausityöntekijöitäkin tarhaajat joutuvat työllistämään ulkomailta. Turkisala pidetään keinotekoisesti hengissä suurien tukien avulla. Nämä tuet eivät maksa itseään takaisin, koska alalta, jolla menee yhä huonommin, ei

tule juurikaan verotuloja. Koronapandemian aikaan turkistarhausta tuettiin yli 30 miljoonalla eurolla. Lintuinfluenssan takia vuonna 2023 lopetettavaksi määräytyistä turkiseläimistä maksettiin korvauksia yli 50 miljoonaa euroa. Nämä valtavat tuet eivät maksa itseään takaisin. Professori Eija Vinnarin selvityksen mukaan vuonna 2022 turkistarhoista kahden kolmasosan liikevaihto oli suuruudeltaan 0–99 999 euroa vuodessa. Vinnarin ns. turkistarhauksen exit-raportin mukaan vain kahdessa prosentissa turkistarhayrityksistä liikevaihto oli miljoona euroa tai enemmän.

<https://animalia.fi/exit/>

<https://animalia.fi/2024/02/29/hallitus-myonsi-lisakorvauksia-turkistarhoille-summa-nousee-yli-50-miljoonaan/>

Viime vuosina turkisala on saanut valtiolta tukia ja korvauksia yli 73 miljoonaa euroa. Samaan aikaan esimerkiksi kulttuurista on leikattu (vuonna 2024) hieman yli kahdeksan miljoonaa euroa. Valtiovarainministeriö on ehdottanut, että vuonna 2025 leikkaus olisi 4,3 miljoonaa.

<https://yle.fi/a/74-20082767>

Turkistarhoilla ihmisen toimesta eläimet joutuvat elämään tiiviissä kosketuksissa toisiinsa. Jatkuva stressi ja pelko alentavat eläinten vastustuskykyä. Tällaiset olot ovat otollisia zoonoosien leviämiseksi. Tartuntatautien asiantuntijat ovat kutsuneet eläinten häkkikasvatusta tikittäväksi aikapommiksi. THL arvioi lausunnossaan viime vuoden marraskuussa, että turkistarhauksen jatko nyky muodossaan muodostaa jatkuvan riskin koronapandemiaakin vakavammalle pandemialle. Myös Ruokavirasto katsoi lausunnossaan, että turkistarhaus on terveysvaara ihmisille, koska turkiseläimet voivat kantaa useita taudinaiheuttajia, jotka voivat tarttua eläimistä ihmisiin. Suomen Eläinlääkäriliitto on tehnyt kannanoton, jonka mukaan muun muassa zoonoosien vaaran takia turkiseläinten häkkikasvatus tulee kieltää Suomessa.

<https://thl.fi/-/turkistarhauksen-jatko-nykymuodossaan-muodostaa-jatkuvan-pandemiariskin->

https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/yhteisot/riskinarviointi/projektit/ruokaviraston_tutkimuksia_2_2023_turkistarhojen_zoonoosit--riskiprofiili.pdf

Jalostuksesta huolimatta turkiseläimet ovat villedä, eivätkä häkkiolosuhteet mahdollista lajityypillistä käyttäytymistä. Luonnossa esimerkiksi naali voi vaeltaa jopa satoja kilometrejä ja ketun reviiriin koko vaihtelee kymmenistä hehtaareista jopa yli tuhanteen hehtaariin. Asetuksen liitteessä 2 kohdassa 1.3 määrätty 1,2/2,4 m² pinta-ala ei ole mitenkään riittävä eläimille, joiden elinpiiri mitataan neliökilometreissä. Lisäksi minkeillä ei ole tarhoilla mahdollisuutta uida, eikä ketuilla mahdollisuutta kaivaa. Asetuksen pykälässä 13 mainitut virikkeet ovat riittämättömiä ja kosmeettisia, eikä niiden osalta mainita, kuinka usein niitä tulisi vaihtaa. Jatkuva verkkopohjalla seisominen aiheuttaa eläimille huomattavaa kärsimystä, eikä sen käyttöä tulisi enää hyväksyä.

Asetuksen pykälässä 4 huomioidaan vain se, kuinka paljon on riittävästi sosiaalisia suhteita, mutta liiallisten sosiaalisten suhteiden vaikutus unohdetaan. Esimerkiksi naali elää pareittain tai pienissä

perheyhteisöissä ja kettu 2-6 yksilön ryhmissä. Satojen yksilöiden läsnäolo ylikuormittaa eläimiä, jotka eivät luonnossa elä tällaisissa laumoissa.

Pykälässä 8 määrätään, että pelokkaan ja aggressiivisen eläimen siittämistä tulee välttää, mikä johtaa koko lajin kesyyntymiseen. Ihmisen ei kuitenkaan tule muokata lajia, vaan villieläinten tulee pysyä villoin, eikä niiden tule tottua ihmisen käsittelyyn. Tämä tukee myös luonnon monimuotoisuutta. Jalostuksen tarkoituksena on tehdä eläimestä sopivampi ihmisen määrittelemään käyttötarkoitukseen. Se ei tapahdu koskaan eläimen ehdoilla. Jalostuksen aiheuttamat ongelmat tiedostetaan asetuksessakin, sillä samassa pykälässä määrätään kettujen ja supikoirien siitoseläinten valinnassa kiinnittämään huomioita jalkarakenteeseen ja -terveyteen.

Asetuksesta löytyy muitakin ongelmallisia kohtia. Pykälässä 9 määrätään koneiden ja laitteiden sijoittamisesta siten, että eläimiä ei altisteta haitalliselle melulle. Se, mihin eläimet ovat luonnollisesti tottuneet, ei ole kuitenkaan mitenkään verrattavissa turkistarhauksen ääniin. Pykälässä 6 kuvaamaa poikkeusta jatkuvaan veden saantiin ei tulisi olla, vaan kaikilla eläimillä tulisi olla aina juomavettä saatavilla. Lisäksi määräys eläinsuojan olosuhteista (pykälät 11-13) on täysin riittämätön. Suomessakin ääriolosuhteet yleistyvät ja kesät lämpenevät, eikä asetuksessa puhuta eläinten suojaamisesta ääriolosuhteilta. Pykälän 15 siirtymäajat ovat kohtuuttoman pitkiä ja niiden perustelut riittämättömiä. Niiden taustalla on ihmisten etu ja aiheutuvat kustannukset, ei eläinten hyvinvointi.

Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen EFSA on tuoreessa tieteellisessä lausunnossaan vahvistanut, että eläinten hyvinvointia ei voida taata turkistarhoilla. Jos nyt esitetty asetusluonnos hyväksytään tällaisenaan, se on räikeässä ristiriidassa EFSA:n esittämien näkemysten kanssa turkiseläinten olosuhteista tulevaisuudessa. EU-komissio antaa lopullisen vastauksen turkistarhauksen jatkosta EU:ssa vuoden 2026 alkupuolella, ja on mahdollista, että EU tulee silloin kieltämään turkiseläinten häkkikasvatuksen kokonaan. Suomen ei siis tule nyt hyväksyä asetusta, joka on täysin EFSA:n suositusten vastainen.

Turkisasetusta on tehty yhteistyössä turkisanalan kanssa ja elinkeinoharjoittajille on annettu liikaa myönnytyksiä. Eläinten hyvinvointinäkemys jää käytännössä kokonaan huomioimatta. Turkistarhauskielto pitää kirjata suoraan eläinten hyvinvointilakiin.

Uotila Laura
Animalia ry

Elsilä Seija
Animalia, Tampereen alueosasto